כז: במה מדליקין פרק שני שבת

[א]לאתויי ציצית ציצית בהדיא כתיב [1]לא תלבש שעטנז צמר ופשתים וכתיב [2]גדילים תעשה לך סד"א בדרבא [3]דרבא רמי כתיב [4]הכנף מין כנף [5]וכתיב צמר ופשתים יחדיו הא כיצד [6]צמר ופשתים פוטרין בין במינן בין שלא במינן [7]שאר מינין במינן פוטרין שלא במינן אין פוטרין ס"ד כדרבא קמ"ל אמר רב אחא בריה דרבא לרב אשי לתנא דבי רבי ישמעאל מאי שנא לענין טומאה דמרבי שאר בגדים דכתיב או [8]בגד הכא נמי לימא לרבות שאר בגדים [9]מאשר תכסה בה ההוא [10]לאתויי כסות סומא הוא דאתא דתניא [11]וראיתם אתו [12]פרט לכסות לילה אתה אומר פרט לכסות לילה או אינו אלא פרט לכסות סומא כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי כסות סומא אמור הא מה אני מקיים [13]וראיתם אותו פרט לכסות לילה ומה ראית לרבות סומא ולהוציא כסות לילה מרבה אני כסות סומא שישנה בראייה אצל אחרים ומוציא אני כסות לילה שאינה בראייה אצל אחרים ואימא לרבות שאר בגדים מסתברא קאי בצמר ופשתים מרבה צמר ופשתים קאי בצמר ופשתים מרבה שאר בגדים: אמר אביי רבי שמעון בן אלעזר וסומכוס אמרו דבר אחד רשב"א הא דאמרן סומכוס דתניא סומכוס אומר [14]סיככה בבווי פסולה מפני שמטמאה בנגעים כמאן כי האי תנא [15]דתנן [16]שתי וערב מטמא בנגעים מיד [17]דברי רבי מאיר ורבי יהודה אומר השתי משישלה והערב מיד והאוני' של פשתן מישתלבנו: **מתני'** [18]כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו אלא פשתן [19]וכל היוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן: **גמ'** מנלן דפשתן איקרי עץ [20]אמר מר זוטרא דאמר קרא [21]והיא העלתם הגפה ותטמנם בפשתי העץ: והיוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן: מנלן אמר רבי אלעזר [22]גמר אהל אהל ממשכן

תעשה לך. דלא מחייבי בציצית אלא בגדי צמר ופשתים: **גדילים** דלא: **סד"א בדרבא.** כלומר סד"א דלא דרשינן הכי סמוכין לענין טלית למימר דטלית צמר ופשתים תעשה ציצית ולא לשאר טלית אלא לענין ציצית תדרשיה גדילים תעשה לך מלמד ופשתים ולא משאר מינין כדדרים ליה רבא: **כתיב הכנף מין כנף.** דהאי כנף קרא יתירא הוא דהא כתיב על כנפי בגדיהם והוה ליה למכתב ונתנו על הציצית פתיל תכלת: **מין כנף.** מין הטלית יהא הציצית דהכי משמע ציצית של כנף תהא ואם של משי הוא ציצית של משי פיטור בה: **וכתיב צמר ופשתים.** גדילים תעשה לך דמשמע נמי מהן תעשה: **סד"א בדרבא.** דאמר דהכנף אתא לאשמועינן דלא תדרוש סמוכין למיפטר שאר בגדים דודאי מיחייב מיהא בציצית דמינן קמ"ל אף כל דלא תדרוש הכנף הכי אלא אחרתיה דקרא הוא ולאשמעינן דמצית ציצית בשני מיני צבע שני חוטין של תכלת ושני חוטין של לבן דהיינו מין כנף דסתמיה לבן: **מאי שנא כו'.** אליבא דרב נחמן קבעי לה דאמר אף כל לאתויי ציצית: **אשר תכסה.** ריבויא דקרא הוא: **לכסות לילה.** כסות המיוחד לגילות דלא ניחייב: **שישנה בראייה אצל אחרים.** וקיימן ביה ראיתם לאחרים ביום ולא אתי אשר תכסה ומיקיר וראיתם: **שאינה בראייה.** ואי מרבינן לה מאשר תכסה קא עקרת ליה וראיתם: **ואימא לרבות שאר בגדים.** ולא כסות סומא: **קאי בצמר ופשתים.** כדאמר דסמך לצמר ופשתים לגדילים מרבה כסות סומא דלמר ופשתים: **מרבה שאר בגדים.** בתמיה: **אמרו דבר אחד.** דדבר המיטמא בנגעים אין מסככין ואע"ג דאינו מטמא בטומאת מגע: **הא דאמרן.** מון מפסתן ולא קאמר מון מבגד שלא נטוה כגון אונין או נטוה ולא נארג אין מסככין הואיל ומטמו בנגעים ואע"ג דלא מטמא בארלים: **סיככה בבווי.** הואיל ומטמו בנגעים דכתיב או בשתי או בערב[23] וה"ה נמי לאונין משתלבנו. והאי דנקט בווי לאשמעינן דבווי מטמא מיד דבווייתו הוא גמר מלאכתו ולא בעי שישלה: **כמאן.** דאמרה סומכוס להא כר' מאיר דאמר מטמא מיד שנטווה. ל"א כמאן אמרה אביי דלאי מילתא דהיא מון מפסתן פסתן דווקא קאמר אע"ג דלאו בגד ועל כרחין אפי' אונין בשמעא אלמא אונין מיטמאין בנגעים: **כי האי תנא.** כר' יהודה: **משישלה.** שיהיו שולין אותו מן הייהה ששולקין אותו בה לנבנו: **מתני' אין מדליקין בו.** לעשות פתילה מקנבוס ובגד קנבוס ומלמר גפן: **אינו מטמא טומאת אוהלים.** אם עשה מהן אהל והמת תחתיו הוי כשאר בית וא"ל להטביל האהל עצמו דלא קבל טומאה אלא כלים שתחתיו: **אלא פשתן.** שאף אהל טמא כדכתיב והזה על האהל[24] ובגמ' ליף דבפשתן משתעי קרא: **גמ'** ממשכן

מסורת הש"ס

א) מנחות נט: יבמות ד: מיר נח. ע"ש. ב) אבות פ"ה: מנחות מג., ג) נגעים פי"ל מ"ח פ"ב ס' תוזריע. ד) [מתבה בנגעים לא מכר דברי ר' מאיר ותמצאם אם כתבו תוס' בסוכה י"ב: ד"ה כאמילי ומי ליישב דלא קאמר הכא דשב"ל ומומכים ודבי מאיר אמרו דבר אחד כמאן כר' מאיר ע"ש ודע דגם בתמ"ר ליתא בדברי רבי מאיר]. ה) [סוכה טז.]. ו) [ויקרא יג]. ז) [כמדבר יט]. ח) [ויק"ר פיק' לעיל ע"מ]. ט) [וע"ש תוס' שבועות כו. וחומ' כמוכות מד: ד"ה חוה חוצה: ס"ק מו: ד"ה רבא]. י) [ר"ה מסכת]. כ) [ערך מעלי ע"ש]. ל) [ר"ל ריתיבן]. מ) [וע"ש תוספות סוכה יב: ד"ה כאמילי]. נ) [ברכות מ.].

תורה אור השלם

1 לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו:
דברים כב יא

2 גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה: דברים כב יב

3 דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת:
במדבר טו לח

4 וכל אשר יפל עליו מהם במותם יטמא מכל כלי עץ וגד או בגד או עור או שק כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים יובא וטמא עד הערב וטהר: ויקרא יא לב

5 והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם:
במדבר טו לט

6 והיא העלתם הגפה ותטמנם בפשתי העץ הערכות לה על הגנב:
יהושע ב ו

גליון הש"ס

גמ' אמר מר ווטרא ראמר קרא. גרסות מ"ג ע"ש:

מוסף רש"י

כתיב הכנף מין כנף. עשה ציצית ממין הכנף, ואם טלית של מה עשה ציצית של משי, יכניס לתוך יפשתים גדילים תעשה לך. דמשמע עשה ציצית מלמר יפשתים (ובמות ד: וכתו"ל ציר נח:). **פרט לכסות לילה.** טלית העשויה לכסות לילה פטור מן הציצית (ובמות יב:). **הרי כסות סומא אמור.** דחייב (מנחות מג:). והאמינן. לאחר שתיקנו נתמנה שקיבלו ברכיים ישפאל מתן שקיבלו רשפ"ל (הוספת יב: ד"ה ונגרים האונין).

עין משפט נר מצוה

עד א מי' פ"ג מהל' ציצית הלכה ח סמג עשין מו טוש"ע א"ח סי' ט סעיף ח:
עה ב מי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעי"ב:
עו ג מי' שם טוש"ע שם סעיף ג:
עז ד ה מי' שם הל' ז סמג שם טוש"ע א"ח סי' ח סעיף ח ופרי יח סעיף ח:
עח ו מי' פ"ה מהלכות סוכה הלכה ד סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרכט סעיף ד:
עט ז מי' פי"ג מהל' טומאת צרעת ה"י:
פ ח מי' פ"ה מהל' שבת הל' ה סמג לאוין שם טוש"ע א"ח סימן רסד סעיף ח:
פא ט מי' פ"ה מהל' טומאת מת הל' יב:

רבינו חננאל

לאתויי ציצית שאינו חייב בציצית אלא צמר ופשתים. ואקשינן ציצית בהדיא כתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו גדילים תעשה לך. כלומר אינו חייב לעשות גדילים אלא צמר ופשתים. ושנינן איצטריך סד"א בדרבא דרבא רמי כתיב על ציצית הכנף מין כנף. כלומר האי קרא משמע חץ ציצית מכנף עצמו של זה הבגד. וכתוב אחרינא צמר ופשתים גדילים תעשה לך. הא כיצד שאר מינין במינן פוטרין שלא במינן אין פוטרין. אבל אם תעשה ציצית מן צמר ופשתים פוטרין בין במינן בין שלא במינן. קמ"ל דליתיה לדרבא ואתינן לרבויי שאר בגדים לציצית מאשר תכסה. ודתינן האי אשר תכסה לרבות כסות סומא שחייב בציצית. האי תנא דתני אין מטמא בגדים אלא צמר ופשתים מפיק מהאי הנא דבי רבי ישמעאל דתני רבי ישמעאל בגד צמר אין לי אלא בגד צמר מנין לרבות צמר גמלים צמר ארנבים ונועה שאל עדים השיראין והבלך והסיריקין מנין ת"ל או בגד. ואמרינן אינו מטמא בשלש על שלש אלא צמר ופשתים. והאי דתני דמיטמאין בנגעים שאר בגדים בשלשה על שלשה. אמרנו בתחילת הפרק השיראין והבלך והסיריקין חייבין בציצית. ואמרינן בתחילת יבמות. אמר רחמנא עביד ציצית פתיל תכלת וחכלת עמרא הוא. ומאי דתכלת עמרא הוא. ואמרינן מדשש כיתנא דכתיב שש ברקמה ממצרים וגו'. כמו שנתפרש ביומא. מדשש כיתנא תכלת עמרא הוא. שמעינן מינא דעמרא הוא דמיקריא פתיל תכלת. הילכך ליבא ציצית אלא עמרא. הבינא שתי וערב מטמאין בנגעים מיד דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר השתי משישלה והערב מיד. והאונין של פשתן משיתלבנו. מתניתין כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו אלא פשתן [בגדי. גמרא מנלן דפשתן איקרי עץ. שנאמר והטמנם בפשתי העץ. כל היוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן. מנהני מילי אמר רבי אלעזר ילוף אהל אהל

ממשכן

[1]לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו: [2]גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה: [3]דברים כב יב [4]דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת:
במדבר טו לח

[5]וכל אשר יפל עליו מהם במותם יטמא מכל כלי עץ וגד או בגד או עור או שק כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים יובא וטמא עד הערב וטהר: [6]ויקרא יא לב

[7]והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם:
במדבר טו לט

[8]והיא העלתם הגפה ותטמנם בפשתי העץ הערכות לה על הגנב:
יהושע ב ו

[9]ויקרא יג מז: [10]ויקרא יג נח: [11]ויקרא יד לו: [12]ויקרא יד מד: [13]ויקרא יד לו: [14]ויקרא יג מז: [15]נגעים פ"ל מ"ח: [16]מנחות נט: [17]אבות פ"ה מ"ב: [18]מנחות מג: [19]נגעים פי"ל מ"ח: [20]ר"ה ט: [21]יבמות ד: [22]ויקרא יג מז: [23]ויקרא יד מד: [24]ויקרא יד לו:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com